

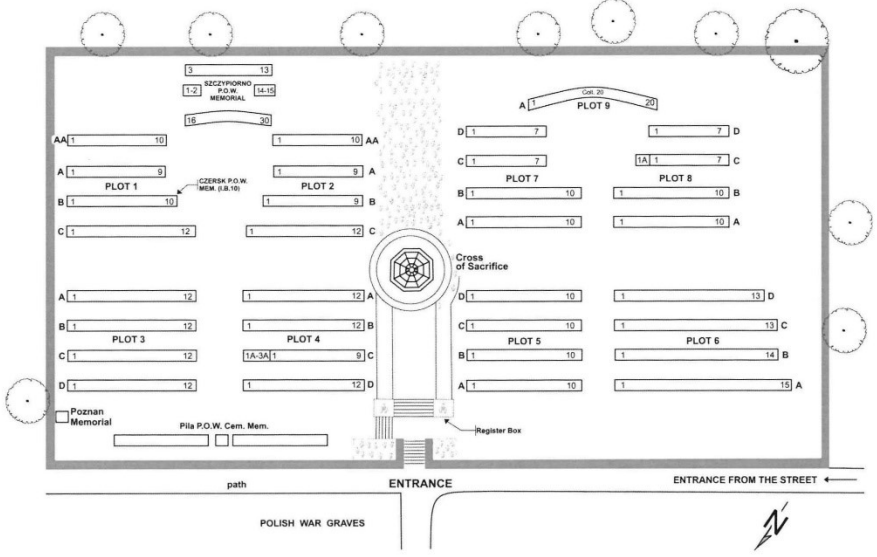
**Karta ewidencyjna obiektu
grobownictwa wojennego**

Gmina: POZNAŃ

Nr ewidencyjny: 3064011_79

Rodzaj obiektu ¹	Nazwa obiektu	Miejscowość
CMENTARZ WOJENNY	CMENTARZ WOJENNY WSPÓLNOTY BRYTYJSKIEJ	POZNAŃ
Zdjęcie – widok ogólny	Kategoria II wojna światowa	
	Adres województwo / powiat / gmina	WIELKOPOLSKIE / POZNAŃ
	ulica / lokalizacja opisowa	CMENTARZ WOJENNY WSPÓLNOTY BRYTYJSKIEJ CYTADELA, al. Armii Poznań
	Właściciel / zarządca terenu / działka nr	Miasto Poznań i Skarb Państwa / 306401_1.0051.AR_01.1/23
	Kwaterna, rząd / ewent. lokalizacja opisowa	południowe zbocze Cytadeli (działka geodezyjna 1/23) / 52°25'04.5"N 16°55'58.6"E (52.417908, 16.932947)
	Podstawowa informacja o pochowanych	ŻOŁNIERZE BRYTYJSKICH I ALIANCKICH SIŁ ZBROJNYCH 427 osób
	Datowanie	1925 r.
	Forma ochrony	CMENTARZ WOJENNY Cytadela z parkiem i cmentarzami została wpisana do REJESTRU ZABYTKÓW pod nr. A 006 w dn. 16.04.1966 r.
	Wymiary (szer., głęb., wys.)	pow. cmentarza: 0,23 ha wymiary pojedynczego nagrobka (w cm): 38,5 x 8 x 86
	Material	Piaskowiec, beton

¹ cmentarz wojenny / kwaterna wojenna / mogiła zbiorowa / grób indywidualny....

Szkic sytuacyjny	Opis obiektu i inskrypcje	
*źródło: Olszewski Wiesław, <i>British and Commonwealth war cemeteries in Poland</i>, [Poznań] 2014, s. 35.	Cmentarz wojenny z 441 nagrobkami (część z nich ma charakter symboliczny). Na murze przy wejściu na teren cmentarza znajdują się napisy – po stronie północnej: „1914 – 1918”, po stronie południowej: „1939 – 1945”. Pojedynczy grób o charakterze ziemnym z pionową stelą w szczycie o wymiarach (szer. x dł. x wys., w cm) – 38,5 x 8 x 84 (po bokach) i 86 (w środkowej części). --- Inskrypcje w układzie: [ZNAK ODDZIAŁU WOJSKOWEGO] [NUMER EWIDENCYJNY I STOPIEŃ WOJSKOWY] [INICJAŁY IMIENIA, NAZWISKO] [RODZAJ SIŁ ZBROJNYCH] [DATA ŚMIERCI, WIEK] [KRZYŻ] [SENTENCJA]	
Stan zachowania i najważniejsze postulaty konserwatorskie	Bibliografia	Dane dot. osób pochowanych, okoliczności śmierci, pierwotnego miejsca pochówku; historia obiektu itp.
Stan cmentarza – bardzo dobry.	Olszewski Wiesław, <i>British and Commonwealth war cemeteries in Poland</i>, [Poznań] 2014. Załączniki Dokumentacja fotograficzna – stan na 13.07.2021, 3.11.2021, 10.12.2021, 2.06.2022 r. – w wersji elektronicznej. Załącznik nr 1 – Zestawienie pochowanych na CWB Załącznik nr 2 – Tablica	Żołnierze różnych narodowości służący w szeregach Brytyjskich Sił Zbrojnych z I i II wojen światowych lub alianckich sił zbrojnych współpracujących z Wielką Brytanią w okresie II wojny światowej. Nekropolia została założona w 1925 r. na wydzielonym fragmencie cmentarza starogarnizonowego, kiedy to do Poznania ekshumowano ciała żołnierzy brytyjskich pochowanych w kilkudziesięciu miejscach Polski. Obiekt uległ poważnym zniszczeniom podczas II wojny światowej; został odbudowany po jej zakończeniu i poszerzony o kolejne pochówki (ostatnia ekshumacja miała miejsce ze Swarzędza w 1990 r.). Po 1955 r. ustawiono w centrum cmentarza nowy Krzyż Poświęcenia. W Poznaniu pochowano m.in. uczestników tzw. „Wielkiej ucieczki”, czyli alianckich jeńców wojennych, którzy zbiegli z obozu w Żaganii (Stalag Luft III) w marcu 1944 r., a po schwytaniu zostali przez hitlerowców zamordowani.
Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data, podpis):	Sławomir Józefiak, 23.06.2022 r.	